

На основу чл. 4.2 и 4.8, Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 14. Статута Државне регулаторне комисије за електричну енергију (“Службени гласник БиХ”, бр. 41/03 и 59/04) и члана 42. Пословника о раду (“Службени гласник БиХ”, број 2/05), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 26. октобра 2011. године, донијета је

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ИЗРАДУ ТАРИФА ЗА УСЛУГЕ ДИСТРИБУЦИЈЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ У БРЧКО ДИСТРИКТУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

Овим актом утврђује се методологија за израду тарифа за услуге дистрибуције електричне енергије (у даљем тексту: Методологија) у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине.

Члан 2. (Методолошки приступ)

- (1) Методологија се базира на механизму регулисаних цијена коришћења система за дистрибуцију електричне енергије, примјеном методе регулације „трошкови плус“, којом се енергетском субјекту који обавља дјелатност дистрибуције електричне енергије одређује потребан приход на годишњем нивоу, односно цијена којом се омогућава покриће оправданих трошкова пословања, као и одговарајући поврат на лиценцирана средства.
- (2) Одобрени приход енергетског субјекта се алоцира на тарифне елементе на основу:
 - а) планираних енергетских величина, структуре и вриједности електроенергетских објеката и
 - б) учешћа варијабилних и фиксних трошкова у укупним трошковима енергетског субјекта.

Члан 3. (Појмови и скраћени изрази)

- (1) Појмови и скраћени изрази употребљени у овој методологији имају слиједеће значење:

Алокација трошкова

Распоред трошкова преноса (услуге преноса електричне енергије, рада НОС-а и помоћне услуге) и дистрибуције електричне енергије на тарифне елементе, категорије потрошње и групе купаца.

Категорија потрошње

Подјела крајњих купаца електричне енергије на основу напонског нивоа на мјесту

	преузимања, карактеристика потрошње и намјени коришћења електричне енергије.
Крајњи купац/купац	Купац који купује електричну енергију за властите потребе.
Квалификовани купац	Купац електричне енергије који је прикључен на преносну или дистрибутивну мрежу, коме је дозвољено да електричну енергију купује по свом избору.
Лиценцирана средства	Стална (материјална и нематеријална) средства којима се обавља електроенергетска дјелатност (дистрибуција и снабдијевање) за чије обављање је потребна лиценца ДЕРК-а.
Мјесто трошка	Физичко или друго мјесто у регулисаном субјекту на коме настаје конкретан трошак.
Неквалификовани (тарифни) купац	Купац електричне енергије прикључен на дистрибутивну мрежу који електричну енергију купује на регулисан начин и по регулисаним цијенама.
Обрачунска снага	Тарифни елемент у којем се мјери и изражава дистрибутивни капацитет, потребан да се подмири максимално оптерећење купца у сваком тренутку током обрачунског периода.
Оператор дистрибутивног система	Правно или физичко лице које има дозволу за погон, управљање, одржавање и развој дистрибутивног система на одређеном подручју.
Потребан приход	Износ прихода потребан електроенергетском субјекту да накнади све оправдане трошкове настале обављањем регулисане дјелатности уз одговарајући поврат на средства.
Регулисана дјелатност	Електроенергетска дјелатност за чије обављање је потребна лиценца Регулатора у складу са Законом.
Регулисане цијене	Цијене производа и услуга електроенергетске дјелатности у систему обавезне јавне услуге које утврђује Регулатор.
Регулисани субјекат	Предузеће које обавља једну или више електроенергетских дјелатности утврђених Законом.

Снабдијевање	Продаја електричне енергије купцима, укључујући препродају.
Снабдјевач електричном енергијом	Корисник лиценце за снабдијевање купаца електричном енергијом.
Тарифни елементи	Обрачунске величине тарифног система у којима се изражавају учинци регулисаног субјекта и обрачунавају цијене тих учинака.
Тарифни систем	Систем критеријума и правила који садржи: тарифне елементе, начин њихове примјене у одређеним дневним интервалима и сезонама за категорије потрошње и групе купаца и тарифне ставове за обрачун цијене пренесене, дистрибуиране, односно утрошене електричне енергије.
Тарифни став	Тарифни елементи примијењени на групе купаца за различите дневне интервале и сезоне, са припадајућим јединичним цијенама.

Skraćenice

AD - вриједност акумулиране амортизације сталних средстава

C - вриједност укупних мрежних дистрибутивних капацитета

C_D - трошкови амортизације

C_{O&M} - трошкови рада и одржавања

C_L - трошкови за надокнаду губитака електричне енергије у дистрибутивном систему

C_i - вриједност дистрибутивних мрежних капацитета за напонски ниво *i*

DI (%) - трошкови обавеза (дуга)

DP - вриједност обавеза (дуга), вриједност обавеза из биланса стања

EP - вриједност капитала, вриједност капитала из биланса стања

GA - бесплатно преузета средства

KM - конвертибилна марка

kV - јединица за напон ($1 \text{ kV} = 1000 \text{ V}$)

kvarh - јединица за реактивну енергију ($1 \text{ kvarh} = 1000 \text{ varh}$)

kW - јединица за активну снагу ($1 \text{ kW} = 1000 \text{ W}$)

kWh - јединица за активну енергију ($1 \text{ kWh} = 1000 \text{ Wh}$)

P_C - вршно оптерећење које се мјери код купаца и представља годишњу суму свих мјесечних максималних снага измјерених код купаца

- P_i - укупно неистовремено вршно оптерећење свих купаца који су прикључени на напонски ниво i
- p_d - просјечна цијена набавке електричне енергије за потребе купаца из категорије домаћинства
- p_E - цијена на прагу производне јединице која испоручује енергију регулације
- p_L - цијена електричне енергије за надокнаду губитака у дистрибутивном систему за електричну енергију
- p_{Pi} - просјечна цијена тарифног елемента обрачунска снага за напонски ниво i
- p_R - цијена прекомјерно преузете реактивне енергије
- p_{Wi} - просјечна цијена тарифног елемента активна енергија за напонски ниво i
- PV - набавна вриједност сталних средстава
- r - оправдана стопа губитака електричне енергије у дистрибутивном систему
- RR - потребан приход регулисаног субјекта по основу обављања дјелатности дистрибуције електричне енергије
- RR_d - износ потребног прихода за обављање регулисане дјелатности дистрибуције умањен за вриједност губитака на мрежи дистрибуције
- RR_i - алоцирани дио потребног прихода на напонски ниво i
- RR_{Wi} - вриједност губитака на дистрибутивној мрежи алоцирана на напонски ниво i
- R_{OTH} - остали приходи који се односе на регулисану дјелатност
- RAB - регулаторна база средстава
- ROA - поврат (принос) на средства
- ROE (%) - поврат на власнички капитал
- T (%) - ефективна порезна стопа на добит
- TC - вриједност пасиве из биланса стања
- W_C - електрична енергија планирана за испоруку крајњим купцима прикљученим на дистрибутивни систем
- W_i - укупна потрошња свих купаца који су прикључени на напонски ниво i
- W_L - количина електричне енергије потребна за надокнаду губитака у дистрибутивном систему
- W_{Li} - дистрибутивни губици на напонском нивоу i
- $WACC$ - пондерисани просјечни трошкови капитала
- WC - вриједност радног капитала.
- (2) Остали појмови употребљени у овој методологији имају исто значење као и у Закону о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон).
- (3) При израчунавању према формулама у овој методологији, све вриједности које се изражавају у процентима дијеле се са 100.

ГЛАВА II - ОДРЕЂИВАЊЕ ПОТРЕБНОГ ПРИХОДА

Члан 4. (Потребан приход)

- (1) Потребан приход регулисаног субјекта обрачунава се за сваку електроенергетску дјелатност посебно на основу оправданих трошкова пословања и на основу одговарајућег поврата на средства ангажована за обављање регулисане дјелатности.
- (2) Оцјена оправданости трошкова се врши према природи конкретног трошка сагледавањем његове сврсисходности, провјером количина и цијене којом је изазван конкретан трошак, упоредном анализом трошкова регулисаног субјекта заснованом на подацима о трошковима у претходном периоду (историјским подацима) и трошковима субјеката који обављају исту електроенергетску дјелатност у земљи и окружењу (*benchmarking*).
- (3) Компоненте потребног прихода су:
 - a) Трошкови рада и одржавања,
 - b) Трошкови амортизације сталних средстава,
 - c) Одобрени поврат на средства,
 - d) Порез, доприноси и остале законске накнаде.
- (4) Трошкови обављања регулисане дјелатности садржани су у билансу успјеха регулисаног субјекта и одражавају готовинске и неготовинске издатке настале ради обезбјеђења учинака реализованих у обрачунском периоду.
- (5) Државна регулаторна комисија за електричну енергију (ДЕРК) одобрава оправдане трошкове обављања регулисане дјелатности полазећи од података исказаних у билансу успјеха регулисаног субјекта у базној години.
- (6) Потребан приход и на њему засноване тарифе утврђују се за регулисану дистрибутивну дјелатност (тарифе за услуге дистрибуције) које укључују трошкове услуга преноса електричне енергије, рада Независног оператора система у БиХ и помоћних услуга.
- (7) Приликом одобравања потребног прихода ДЕРК ће узети у обзир специфичности конкретног аранжмана по којем је регулисани субјекат набавио електричну енергију.

Члан 5. (Обрачун потребног прихода)

- (1) Потребан приход регулисаног субјекта по основу обављања дјелатности дистрибуције електричне енергије одређује се према сљедећој формули:

$$RR = C_{O\&M} + C_D + (RAB \times WACC) - R_{OTH} + C_L$$

гдје је:

RR – потребан приход регулисаног субјекта по основу обављања дјелатности дистрибуције електричне енергије,

$C_{O\&M}$ – трошкови рада и одржавања,

C_D – трошкови амортизације,

RAB – регулаторна база средстава,

WACC – пондерисани просјечни трошкови капитала,

R_{OTH} – остали приходи који се односе на регулисану дјелатност,

C_L – трошкови за накнаду губитака електричне енергије у дистрибутивном систему.

- (2) У случају одступања од планираног обима услуга, извршиће се подешавање потребног прихода за наредни обрачунски период.
- (3) Трошкови који се односе на обављање нерегулисаних дјелатности нису предмет регулације и искључују се из регулисаних прихода.

Члан 6.

(Трошкови рада и одржавања)

Трошкови рада и одржавања (оперативни трошкови) представљају оправдане трошкове настале по основу обављања енергетске дјелатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом за електричну енергију, и чине их:

- a) трошкови материјала,
- b) трошкови горива и енергената,
- c) трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи,
- d) трошкови производних услуга и трошкови непроизводних услуга укључујући регулаторну накнаду,
- e) нематеријални трошкови,
- f) остали трошкови и расходи настали пословањем регулисаног субјекта.

Члан 7.

(Трошкови амортизације)

- (1) Трошкови амортизације представљају трошкове амортизације средстава која су у функцији обављања лиценциране дјелатности дистрибуције електричне енергије, при чему се у трошкове амортизације укључују и трошкови амортизације средстава прибављених без накнаде.
- (2) Трошкови амортизације обухватају трошкове амортизације постојећих средстава на почетку обрачунског периода и трошкове амортизације средстава која ће бити активирана у обрачунском периоду.
- (3) Обрачун амортизације се обавља у складу с усвојеним рачуноводственим политикама дефинисаним Правилником о рачуноводству или другим интерним актом усаглашеним са законском регулативом и важећим међународним рачуноводственим стандардима. Износ трошка амортизације добијен на овај начин признаје се код одређивања потребног прихода.

Члан 8.

(Заједнички оперативни трошкови, средства, трошкови амортизације и остали приходи)

- (1) Заједничким оперативним трошковима се сматрају оперативни трошкови настали ради омогућавања функционисања регулисаног субјекта који обавља двије или више електроенергетских дјелатности или који поред електроенергетске обавља и

неку другу дјелатност, а који не могу бити директно везани ни за једно конкретно мјесто трошка.

- (2) Заједничким средствима се сматрају средства регулисаног субјекта која су неопходна за функционисање таквог субјекта који обавља двије или више електроенергетских дјелатности или који поред електроенергетске обавља и неку другу дјелатност, а која се не могу директно алоцирати на поједине регулисане дјелатности (нематеријална улагања осим *goodwill*-а, некретнине, постројења и опрема).
- (3) Заједничким трошковима амортизације се сматрају трошкови амортизације заједничких средстава настали ради омогућавања функционисања регулисаног субјекта који обавља двије или више електроенергетских дјелатности или који поред електроенергетске обавља и неку другу дјелатност, а који не могу бити директно везани ни за једно конкретно мјесто трошка.
- (4) Заједничким осталим приходима се сматрају остали приходи остварени ангажовањем заједничких средстава регулисаног субјекта који се не могу директно алоцирати на поједине дјелатности.
- (5) Заједнички оперативни трошкови, средства, трошкови амортизације и остали приходи се распоређују на електроенергетску дјелатност за коју се утврђује потребан приход, у складу са овом методологијом (дистрибуција електричне енергије) и на друге електроенергетске и остале дјелатности, на основу транспарентних правила (кључева) утврђених у складу са рачуноводственим стандардима и објективним критеријумима.

Члан 9.

(Рачуноводствено раздвајање регулисаних дјелатности)

- (1) Регулисани субјекат дужан је извршити рачуноводствено раздвајање пословних дјелатности и поднијети извјештај по сегментима, и то за сваку регулисану дјелатност, за остале дјелатности и за заједничке послове.
- (2) Регулисани субјекат са лиценцом за снабдијевање који пружа услуге квалификованим и неквалификованим (тарифним) купцима, дужан је извршити рачуноводствено раздвајање пословања са квалификованим и неквалификованим купцима.

Члан 10.

(Регулаторна база средстава)

- (1) Регулаторну базу средстава (РАВ), као основицу за израчунавање поврата на средстава, чине стална средства и потребан износ трајних обртних средстава (текућа средства).
- (2) У регулаторну базу средстава укључује се набавна вриједност сталних средстава умањена за акумулисану амортизацију и увећана за вриједност трајних обртних средстава потребних за редовно пословање.
- (3) Из регулаторне базе средстава искључује се вриједност свих бесплатно преузетих средстава, као што су донације, пријенос средстава без накнаде, учешће грађана у изградњи објеката и слично.
- (4) Регулисано предузеће дужно је да води ажурну евиденцију о свим средствима примљеним без накнаде и о донацијама за основна средства, о њиховој фер

вриједности, обрачуну амортизације и књиговодственој вриједности, отпису и расходавању.

- (5) Износ трајних обртних средстава који улази у регулаторну базу (радни или оптицајни капитал), једнак је нето обртним средствима (*net working capital*) и израчунава се као разлика између укупних обртних или текућих средстава и укупних обавеза са роком доспијећа до једне године.
- (6) Регулаторна база средстава, у циљу прорачуна потребног прихода, одређује се према сљедећој формули:

$$RAB = PV - AD - GA + WC$$

гдје је:

PV - набавна вриједност сталних средстава,

AD - вриједност акумулиране амортизације сталних средстава,

WC - вриједност радног (оптицајног) капитала,

GA - бесплатно преузета средства.

- (7) У регулаторну базу средстава могу бити укључена само она средства која се употребљавају за обављање регулисаних дјелатности у надлежности ДЕРК-а (лиценцирана средства).
- (8) Улагања у основна средства се процјењују и признају у складу са циљем одржавања потребног обима и стандардног квалитета услуга у регулисаној дјелатности.
- (9) За утврђивање оправданости сваког појединог улагања у основна средства које се обавља у оквиру регулисане дјелатности ДЕРК ће провјерити:
 - a) оправданост инвестиције са аспекта побољшања квалитета и сигурности снабдјевања, а све у складу са предвиђеним растом потрошње,
 - b) техничко-технолошких, економских и других параметара и показатеља оправданости и ефикасности улагања, и
 - c) усклађеност улагања са постојећим развојним програмима (плановима).
- (10) ДЕРК може одлучити да обави ревизију регулаторне базе средстава. У циљу успостављања што реалнијих тарифа, ревизији регулаторне базе средстава може се приступити у тарифном поступку.

Члан 11.

(Поврат на средства)

- (1) Поврат на средства се израчунава на основу вриједности регулаторне базе средстава и пондерисаних просјечних трошкова капитала:

$$ROA = RAB \times WACC$$

гдје је:

ROA – поврат (принос) на средства,

RAB – регулаторна база средстава,

WACC – пондерисани просјечни трошкови капитала.

- (2) Код прорачуна пондерисаних просјечних трошкова капитала се узима у обзир однос између капитала и обавеза из биланса стања.
- (3) Пондерисани просјечни трошкови капитала представљају пондерисани просјек стопе поврата на сопствени капитал и пондерисане просјечне стопе поврата на позајмљени капитал:

$$WACC(\%) = \frac{EP}{TC} \times \frac{ROE}{1 - \frac{T}{100}} + \frac{DP}{TC} \times DI$$

гдје је:

EP – вриједност капитала (вриједност капитала из биланса стања),

DP – вриједност обавеза (дуга) (вриједност обавеза из биланса стања),

TC – вриједност пасиве из биланса стања,

$ROE(\%)$ – поврат на капитал,

$DI(\%)$ – трошкови обавеза (дуга),

$T(\%)$ – ефективна порезна стопа на добит.

- (4) WACC се израчунава на основу односа између капитала и обавеза у тестној години. ДЕРК може утврдити зацртани (пројектовани) однос између капитала и дуга који ће служити за обрачун пондерисаних просјечних трошкова капитала.
- (5) Реална стопа поврата на капитал после опорезивања треба да одражава специфични ризик предузећа, ризик земље и преовлађујуће услове прибављања капитала на финансијском тржишту.
- (6) ДЕРК одобрава стопу поврата на капитал.
- (7) Позајмљени капитал (обавеза) у смислу овог пододјелка представља збир дугорочних обавеза и краткорочних финансијских обавеза којима се финансирају регулисана средства.
- (8) Трошак дуга (позајмљеног капитала) се рачуна као пондерисана просјечна реална каматна стопа на укупно позајмљена средства, при чему се као пондери узимају учешћа појединих позајмљених средстава у укупно позајмљеним средствима. Трошак дуга се признаје до нивоа цијене обазриво и рационално позајмљених средстава.

Члан 12.

(Трошкови за накнаду губитака)

- (1) Висина трошкова за накнаду губитака електричне енергије у дистрибутивном систему се одређује се према следећој формули:

$$C_L = W_L \times p_L$$

гдје је:

C_L – трошкови за накнаду губитака електричне енергије у дистрибутивном систему за електричну енергију,

W_L – количина електричне енергије потребна за накнаду губитака у дистрибутивном систему за електричну енергију (kWh),

p_L – цијена електричне енергије за накнаду губитака у дистрибутивном систему за електричну енергију (фенинг/kWh).

- (2) Количина електричне енергије потребна за накнаду губитака у дистрибутивном систему се одређује се према следећој формули:

$$W_L = W_C \times \frac{r}{1 - r}$$

гдје је:

W_C – електрична енергија планирана за испоруку крајњим купцима прикљученим на дистрибутивни систем (kWh),

r – оправдана стопа губитака електричне енергије у дистрибутивном систему (%).

- (3) Оправдана стопа губитака електричне енергије у дистрибутивном систему се одређује на основу остварених стопа губитака електричне енергије у минимално претходне три године, анализе стања система, упоредне анализе остварених стопа губитака енергетских субјеката који обављају исту дјелатност у окружењу и плана смањења губитака и мјера за његову реализацију.
- (4) Цијена електричне енергије за покриће губитака је цијена која се утврђује на основу пондерисаних просјечних трошкова набавке електричне енергије енергетских субјеката који обављају дјелатност трговине електричном енергијом ради снабдијевања купаца у Брчко Дистрикту БиХ и укупно набављене електричне енергије на годишњем нивоу.

Члан 13.

(Остали приходи)

Остали приходи, изузев прихода оствареног по основу услуга дистрибуције електричне енергије су приходи остварени ангажовањем средстава намијењених обављању регулисане дјелатности, као што су: приходи од продаје нуспроизвода и услуга, приходи од активирања учинака и робе, приходи од продаје средстава и други приходи.

Члан 14.

(Прикључак на дистрибутивну мрежу)

- (1) У складу са начелом универзалног и равноправног приступа електричној енергији, цијена прикључења и/или повећања прикључне снаге постојећих трошила, као једнократни новчани износ у корист корисника лиценце за дистрибутивну дјелатност, мора бити заснована на трошковима прикључења и на одговарајући начин узета у обзир приликом утврђивања потребног прихода регулисаног субјекта.
- (2) Нови купац дужан је платити трошкове прикључења на дистрибутивну мрежу у складу са Општим условима за испоруку и снабдијевање електричном енергијом Брчко Дистрикта БиХ.
- (3) Постојећи купац који повећава своју снагу, која захтијева измјену физичких карактеристика прикључка на мрежу, дужан је платити трошкове измјене прикључка на дистрибутивну мрежу у складу са Општим условима за испоруку и снабдијевање електричном енергијом Брчко Дистрикта БиХ.

Члан 15.

(Електроенергетски биланс на мрежи дистрибуције)

- (1) Регулисани субјекат који обавља дјелатност дистрибуције електричне енергије дужан је доставити ДЕРК-у електроенергетски биланс урађен на основу елемената планирања и историјских података.
- (2) Електроенергетски биланс садржи токове електричне енергије у дистрибутивној мрежи на годишњем и мјесечном нивоу и то: преузимање електричне енергије са преносне мреже, преузимање од других дистрибутивних система, производње на дистрибутивној мрежи, испоруке другим дистрибутивним системима, губитке електричне енергије по напонским нивоима и потрошњу крајњих купаца по категоријама потрошње и групама купаца.
- (3) Наведени биланс мора бити усаглашен са годишњим електроенергетским билансом који израђује Независни оператор система у БиХ.

ГЛАВА III - ТАРИФНИ СИСТЕМ ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 16.

(Структура тарифног система)

Структуру тарифног система за дистрибуцију електричне енергије у Брчко Дистрикту БиХ чине:

- a) Тарифни елементи у којим се мјере учинци регулисаног субјекта ради њиховог повезивања са трошковима,
- b) Категорије потрошње, које се одређују у зависности од: напона на мјесту испоруке електричне енергије, карактеристичне снаге, намјене потрошње, начина мјерења и других критеријума, унутар којих се образују групе купаца,
- c) Дневни и сезонски временски интервали примјене различитих цијена тарифних елемената за сваку категорију потрошње и групу купаца зависно од трошкова које начин и структура потрошње електричне енергије проузрокује електроенергетском систему у том периоду,
- d) Тарифни ставови за обрачун електричне енергије представљају примјену тарифних елемената и утврђују се за сваку категорију потрошње и групу купаца у одређеном дневном временском интервалу и сезони са припадајућим јединичним цијенама.

Члан 17.

(Тарифни елементи)

Тарифни елементи су:

- a) активна електрична енергија, изражена у kWh ,
- b) прекомјерно преузета реактивна електрична енергија, изражена у кварх,
- c) обрачунска снага, изражена у kW за обрачунски период,
- d) фиксна накнада по мјерном мјесту купца изражена у KM .

Члан 18.
(Категорије потрошње)

Категорије потрошње су:

- a) потрошња на напонском нивоу 35 kV (преузимање електричне енергије на напонским нивоима 35 kV и више, укључујући напонски ниво 35 kV),
- b) потрошња на напонском нивоу од 1kV до 35 kV (преузимање електричне енергије на напонским нивоима од 1 kV до 35 kV, укључујући напонски ниво 1 kV),
- c) потрошња на ниском напону (преузимање електричне енергије на напонском нивоу мањем од 1 kV):
 - 1) потрошња у домаћинству обухвата потрошњу електричне енергије у становима, кућама за становање и одмор, потрошњу за освјетљење припадајућих споредних просторија за домаћинство, гаража, прилаза стамбеним објектима, стубишну расвјету, лифтове и заједничке уређаје,
 - 2) јавна расвјета обухвата потрошњу електричне енергије за расвјету улица, тргова, путева, мостова, тунела на путним комуникацијама, пјешачких прелаза, уређаја за сигнализацију, паркова и историјских споменика,
 - 3) остала потрошња је потрошња електричне енергије преузете на ниском напону, која није потрошња у домаћинству или јавној расвјети.

Члан 19.
(Групе купаца)

Групе купаца у оквиру појединих категорија потрошње одређују се:

- a) према начину мјерења испоручене активне електричне енергије (купци са једнотарифним бројилом, купци са двотарифним бројилом, купци са управљаном потрошњом),
- b) према начину мјерења и утврђивања обрачунске снаге,
- c) према другим критеријумима који показују да су трошкови које купци узрокују електроенергетском систему слични.

Члан 20.
(Тарифни ставови)

- (1) Тарифни ставови утврђују се посебно за сезоне, доба дана и за категорије потрошње и групе купаца потрошње према напонским нивоима на којима се преузима електрична енергија.
- (2) Тарифни ставови према сезони су виши (ВС) и нижи (НС), а њихов однос утврђен је у износу 1,5:1.
- (3) Тарифни ставови према добу дана су већи (ВТ) и мањи (МТ), а њихов однос утврђен је у износу 2:1.
- (4) Регулисани субјекат може предложити да се уведе, укине или измијени било која категорија потрошње, група купаца, временско трајање и међусобни однос сезонских и дневних ставова, а коначну одлуку доноси ДЕРК.

Члан 21.

(Активна електрична енергија)

- (1) Активна електрична енергија утврђује се мјерењем помоћу електричног бројила за активну електричну енергију, а изражава се у киловатсатима (kWh).
- (2) Сваки купац прикључен на дистрибутивну мрежу мора посједовати одговарајући мјерни уређај за регистрацију преузете активне електричне енергије у складу са Општим условима за испоруку и снабдијевање електричном енергијом и Дистрибутивним мрежним правилима Брчко Дистрикта БиХ.

Члан 22.

(Обрачунска снага)

- (1) Обрачунска снага се одређује за обрачунски период (мјесец дана) на један од следећих начина:
 - a) мјерењем вршног оптерећења када купац, у складу са Општим условима за испоруку и снабдијевање електричном енергијом Брчко Дистрикта БиХ, посједује одговарајући мјерни уређај,
 - b) помоћу уређаја за ограничење снаге (струје),
 - c) на основу утрошене активне електричне енергије,
 - d) на основу анализе оптерећења система и анализе оптерећења категорија потрошње и група купаца.
- (2) Вршно оптерећење је највећа регистрована снага у временском интервалу од 15 минута у току мјесечног обрачунског периода.
- (3) Уколико се вријеме постизања вршног оптерећења утврђује мјерењем са записом, обрачунска снага се зарачунава за вршно оптерећење постигнуто у доба примјене већих дневних тарифних ставова.

Члан 23.

(Реактивна електрична енергија)

- (1) Реактивна електрична енергија утврђује се мјерењем или повременим мјерењем помоћу електричног бројила за реактивну електричну енергију, а изражава се у киловарсатима (kvarh).
- (2) Купцима се обрачунава и наплаћује прекомјерно преузета реактивна електрична енергија.
- (3) Прекомјерно преузета реактивна електрична енергија је позитивна разлика између стварно преузете реактивне електричне енергије (kvarh) и реактивне електричне енергије која одговара фактору снаге $\cos\varphi = 0,95$ индуктивно, односно то је реактивна енергија која прелази 33% преузете активне електричне енергије, у вријеме примјене већег тарифног става.

ГЛАВА IV - АЛОКАЦИЈА ПОТРЕБНОГ ПРИХОДА НА ТАРИФНЕ ЕЛЕМЕНТЕ

Члан 24.

(Тарифа за услуге дистрибуције електричне енергије)

- (1) Услуге дистрибуције електричне енергије обрачунавају се у складу са тарифом за услуге дистрибуције електричне енергије (дистрибутивна мрежарина).
- (2) Тарифом из претходног става прописују се јединичне цијене (тарифни ставови) за категорије потрошње и групе купаца.

Члан 25.

(Оправдани трошкови код одређивања тарифа)

- (1) Трошкови за обављање услуге дистрибуције електричне енергије признају се на основу одобреног потребног прихода и величина електроенергетског биланса на мрежи дистрибуције утврђених у складу са одредбама у глави II. ове методологије.
- (2) Тарифе за услуге дистрибуције електричне енергије покривају сљедеће трошкове:
 - a) погон, одржавање и управљање дистрибутивном мрежом, укључујући трошкове одржавања прикључака и мјерних уређаја и читања мјерних уређаја у складу са Општим условима за испоруку и снабдијевање електричном енергијом и Дистрибутивним мрежним правилима Брчко Дистрикта БиХ.
 - b) развој дистрибутивне мреже,
 - c) накнаду оправданих трошкова губитака енергије у дистрибутивној мрежи признатих од стране ДЕРК-а.

Члан 26.

(Алокација на тарифне елементе)

- (1) На тарифне елементе обрачунска снага и активна енергија алоцира се дио потребног прихода утврђен овом методологијом, на основу учешћа варијабилних и фиксних трошкова у укупним трошковима, анализе сезонских и дневних дијаграма потрошње и анализе потрошње по категоријама и групама корисника остварених у досадашњем периоду, односно прогнозираних у наступајућем периоду и других објективних техничких и економских параметара.
- (2) Дио трошкова алоциран на елемент обрачунска снага може се лоцирати на тарифни елемент активна енергија.
- (3) На тарифни елемент реактивна енергија алоцира се дио потребног прихода на основу анализа трошкова коришћења система за дистрибуцију електричне енергије, увећаних губитака електричне енергије због токова снаге са фактором снаге нижим од прописаног, трошкова додатних капацитета, структуре и вриједности објеката дистрибутивног система, енергетских биланса и других објективних техничких и економских параметара.

Члан 27.

(Кумулативни принцип одређивања тарифних ставова)

Тарифни ставови тарифе за услугу дистрибуције електричне енергије по напонским нивоима утврђују се по кумулативном принципу, што значи да тарифа за купца који

преузима енергију на nižем напонском нивоу укључује и припадајући дио трошкова дистрибуције на вишим напонским нивоима.

Члан 28.

(Одређивање просјечних цијена тарифних елемената)

- (1) Основи за утврђивање релативних односа између тарифних ставова по напонским нивоима су укупни трошкови који настају до мјеста преузимања електричне енергије.
- (2) Под трошковима из претходног става подразумијевају се трошкови дистрибуције и губитака на мрежи дистрибуције. Пренесени трошкови дистрибуције који обухватају трошкове преноса, трошкове за рад НОС-а и трошкове помоћних услуга признају се, изузев ако тржишним аранжманом за набавку електричне енергије није уређено другачије, а у складу са чланом 4. ове методологије.
- (3) Алоцирани дио потребног прихода за напонски ниво i (RR_i) је сразмјеран односу вриједности дистрибутивних капацитета на припадајућем напонском нивоу и вриједности укупних дистрибутивних капацитета узимајући у обзир кумулативни принцип:

$$RR_i = RR_d \times \frac{C_i}{C}$$

гдје је:

C_i - вриједност дистрибутивних мрежних капацитета за напонски ниво i (КМ),

C - вриједност укупних мрежних дистрибутивних капацитета (КМ),

RR_d - износ потребног прихода за обављање регулисане дјелатности дистрибуције умањен за вриједност губитака на мрежи дистрибуције (КМ).

- (4) За тарифни елемент обрачунска снага на напонском нивоу i , просјечна цијена износи

$$p_{Pi} = \frac{RR_i}{P_i}$$

гдје је:

RR_i - алоцирани дио потребног прихода на напонски ниво i (КМ),

P_i – годишње укупно неистовремено вршно оптерећење свих купаца који су прикључени на напонски ниво i (кВ).

- (5) За тарифни елемент активна енергија на напонском нивоу i , просјечна цијена је:

$$p_{Wi} = \frac{RR_{Wi}}{W_i}$$

гдје је:

RR_{Wi} - вриједност губитака на дистрибутивној мрежи алоцирана на напонски ниво i (КМ),

W_i - укупна годишња потрошња свих купаца који су прикључени на напонски ниво i (кВх).

- (6) Вриједност губитака на дистрибутивној мрежи алоцирана на напонски ниво i сразмјерна је односу губитака на напонском нивоу i и укупних губитака:

$$RR_{Wi} = C_L \times \frac{W_{Li}}{W_L}$$

гдје је:

C_L - вриједност губитака на дистрибутивној мрежи (KM),

W_{Li} - дистрибутивни губици на напонском нивоу i (kWh),

W_L - укупни губици на дистрибутивној мрежи (kWh).

Члан 29.

(Равнотежа потребног прихода и прихода по тарифним елементима)

Код утврђивања просјечних цијена за тарифне елементе на напонском нивоу u мора бити задовољен услов да је сума вриједности по свим тарифним елементима и напонским нивоима једнака одобреном приходу:

$$RR = \sum_i^n p_{Pi} \times P_i + \sum_i^n p_{Wi} \times W_i$$

гдје је:

n - број напонских нивоа за који се одређује просјечна цијена тарифних елемената.

ГЛАВА V - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 30.

(Снабдијевање електричном енергијом купаца из категорије домаћинства)

- (1) Дјелатност снабдијевања купаца електричне енергије који, у складу са чланом 18. ове методологије, припадају категорији домаћинства је регулисана дјелатност која поред трошкова по основу тарифа за дистрибуцију електричне енергије (дистрибутивна мрежарина), укључује и трошкове набавке и снабдијевања електричне енергије.
- (2) Трошкови набавке електричне енергије представљају укупне трошкове набавке електричне енергије за потребе купаца из категорије домаћинства (p_d) утврђене годишњим електроенергетским билансом на дистрибутивној мрежи Брчко Дистрикта БиХ и чине збир трошкова производње електричне енергије и трошкова трговине на велико.
- (3) У складу са међународним рачуноводственим стандардима, трошкови набављене електричне енергије обухватају и све зависне трошкове набавке електричне енергије.
- (4) Трошкови дјелатности снабдијевања укључују и трошкове снабдјевача који се односе на обраду података о мјерним мјестима и купцима, администрирање уговора, фактурисање, наплату и сервисни центар за купце.
- (5) На основу оправданости трошкова дјелатности из става (1) овог члана, потребан приход регулисаног субјекта који обавља јавну услугу снабдијевања електричном енергијом купаца из категорије домаћинства у Брчко Дистрикту БиХ одобрава ДЕРК.

Члан 31.

(Тарифни ставови за снабдијевање електричном енергијом купаца из категорије домаћинства)

- (1) Тарифни ставови за снабдијевање електричном енергијом купаца из категорије домаћинства се одређују у прелазном периоду до потпуног отварања тржишта електричне енергије у Босни и Херцеговини, а најкасније до 31. децембра 2014. године. Ови ставови се одређују у циљу омогућавања јавне услуге снабдијевања електричном енергијом купаца из категорије домаћинства.
- (2) Тарифни ставови за снабдијевање електричном енергијом купаца из категорије домаћинства се могу утврдити за сваки од слиједећих тарифних елемената:
 - a) активна електрична енергија, изражена у kWh,
 - b) обрачунска снага, изражена у kW за обрачунски период, и
 - c) фиксна накнада по мјерном мјесту купца изражена у KM.
- (3) Купци из категорије домаћинства се према начину мјерења испоручене активне електричне енергије могу дијелити у двије групе:
 - a) купци са једнотарифним бројилом, и
 - b) купци са двотарифним бројилом.
- (4) Тарифни ставови за снабдијевање електричном енергијом купаца из категорије домаћинства се могу диференцирати према сезони на више (BC) и ниже (HC), као и према добу дана на веће (BT) и мање (MT).
- (5) Алокација потребног прихода регулисаног субјекта на тарифне елементе и утврђивање тарифних ставова за снабдијевање електричном енергијом купаца из категорије домаћинства врши се у складу са чланом 26. ове методологије.
- (6) На захтјев регулисаног субјекта који обавља јавну услугу снабдијевања електричном енергијом купаца из категорије домаћинства, тарифне ставове одобрава ДЕРК.
- (7) Регулисани субјекат може предложити да се уведе, укине или измијени било која група купаца и временско трајање и међусобни однос сезонских и дневних ставова, а коначну одлуку доноси ДЕРК.

Члан 32.

(Регулисани приступ треће стране)

Приступ треће стране и услугу дистрибуције електричне енергије регулисано предузеће дужно је обезбиједити квалификованим и неквалификованим купцима, као и другим корисницима дистрибутивног система, под истим условима и без дискриминације.

Члан 33.

(Објављивање тарифа)

Регулисани субјекат дужан је објавити тарифе за услуге дистрибуције електричне енергије које је одобрио ДЕРК и учинити их доступним јавности.

Члан 34.

(Тумачење)

- (1) ДЕРК ће обезбиједити тумачење овог акта.

- (2) Уколико неко питање није обрађено у овом документу, ДЕРК ће одлучити о његовом рјешавању у сваком конкретном случају или ће издати посебно упутство за примјену појединих одредби ове методологије.

Члан 35.
(Ступање на снагу)

Ова методологија ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику БиХ”, а објавиће се и у службеном гласилу Брчко Дистрикта БиХ.

Број: 04-02-2-273-3/11
26. октобра 2011. године
Тузла

Предсједавајући Комисије

Никола Пејић